

FŐIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului :	PROPRIETAR ȘI REDACTOR :	Prețul inserțiunilor :
Pentru Austro-Ungaria . . . . . 12 corone	IOAN BACIU	Pentru publicațiunile de 3 or. ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.: 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 corone
Pentru România și străinătate . . . 17 franci	preot.	

Un suflet pocăit.

— Novelă. —
IV.

Generalul conversa liber și plăcut — o prerogativă acesta a celor avuți și încărcăți de oncuri. Om umblat prin lume, deși simția mare atragere către Zoe, deși putem se o spunem, o iubea cu tótă ardóreă, cu care pôte iubi un om de 48 de ani, totuș acesta nu-l făcea nici stângaciu, nici rău conversator, ci din contră tocmai această împrejurare îl împropeta, așa dīcēnd il făcea mai viu, mai tineret.

Silviu din contră, dacă privea spre Zoe își pierdea tot curajul. Bătăile inimii îi opriau expresiunile pe buze și era cât se pôte de stângaciu în maniere.

Orī-cine scie și-și aduce aminte cât de incurcat era în fața persoanei ce prima óră a făcut se-și tresalte inima.

Zoe se gādea: Cum se pôte se mē fi înșelat așa de tare în Silviu acesta. Înī părea așa de eloquent, așa de plăcut mai înainte și étă-l acum sdrobindu-mī tóte iusiuinile. Orī pôte că-l vedeam numai pe el și numai adī când il vēd față în față cu un om de talia generalului, il pot apreția după merit?!

Ioan Vodă cel Cumpl.

E mare lucru a avea în lumea asta rang și avere. Avere te ridică în ochii lumii, te face autoritativ, chiar de ai fi cât de jos, iar rangul îți dă îndrăsnelă.

Amēndouē aceste lipseau lui Silviu și amēndouē le poședea generalul. Mirare se fie deci dacă Silviu părea așa de jos pus față în față cu generalul? Și-apoi Silviu era stăpānit de o simțire înaltă și sfantă. Inima lui se îneca tótă în această simțire. Era obosit în fața obiectului dragostei sale . . . era confus și distras. Aceea îndrăsnelă ce poședea când mai convenise cu Zoe, dispāru cu totul, după câteva zile de visuri și nopți de insomnie, și făcu loc unei friei dulcege, unui simțemēt fin și tāndru, care-l făcea timid în fața slăvitei sale Zoe.

O! el o iubea ca pe o sfantă. Altar i-a ridicat în sufletul seu, idol și-a fost făcut din acea ființă îndată ce-avēdu'to bună și îndurătoare și sdrobit sub povóra simțemētelor ce-i nāpādeau sufletul și inima, era cum am dīs și distras și stāngaciu și neplăcut:

Și rezultatul?!

O! rezultatul fu, că aceea inimă, care abia începuse a bate

acel suflet, care tresărea prima oră încălzit de rațele unui amor ideal și sfânt să se sdrobescă.

— Și învingerea? O dobânda cel bogat și cu rang, omul care ce e drept oferea Zoei mai multă mărire, dar mai puțină fericire, mai multă strălucire, dar mai puțin deliciu.

În dimineața zilei următoare o vedem pe Zoe sângură în parcul castelului. Ședea pe o bancă și medita: Avea o problemă mare de deslegat: Care din doi? Flaviu sau Silviu?!

Dar întorcerea ei pe calea cea adevărată se esopereasă numai de curund. Sufletul ei nu se putu desbrăca în așa scurt timp de toate prejudiciile ce-l cuprinsese mai de mult și deși simția o simpatie lină și doicșă față de Silviu, poziția ce ocupă acesta, manierele lui nu destul de rușinate, îl făcea mic pus față în față cu generalul Flaviu, care ca om înrămat cu totă arta manierelor elegante, se scia face foarte plăcut. Și apoi poziția! mai ales poziția!

Ce-i putea da Silviu? Precând generalul era om din lumea mare, care avea trecere în cea mai înaltă societate. E drept, că e mai bătrân ca Silviu dar foarte riguros și plăcut...

La proxima vizită deci, ce urmă din partea generalului, acesta ceru și obținu mâna și inima Zoei. Ore și inima??

..... Și precând castelul era întreg iluminat și plin de oșpeți, cari sărbătoreau cununia generalului Flaviu cu Zoe, în Rotunda la casa parochială tinerul Silviu își lua rămas bun dela părinți și frați. El mergea în străinătate, ca se-și continue studiile. Nu intențiunea de a-și părăsi cariera, era aceea ce-l ducea departe, ci setea de studiu și uitarea iubirei de întâiu.

Ducea în sinul său o durere tristă ca desperarea și neagră ca o noapte fără lună și fără stele.

Sunt oameni, cari când paharul durerii se umple, -- plâng, -- alții desperază, alții lucră, iar alții mor.

Silviu era din cei ce doreau munca, -- muncă spirituală. Și-a părăsit țara, părinți, prietini, și a alergat acolo unde a aflat munca cea mai grea, muncă spirituală... Și a muncit cu atâta ardore și sete, cu atâtea greutate și luptat, dar a învins,

Uimiți erau toți de succesul lui și toți admirau constantia continuă, activitatea și talentele lui.

Sermanul nu mai avea nici un gând și până una alta nici o aspirațiune, de nu cumva aspirațiunea de a-și uita durerea.

Ar fi voit se ștergă din pomenirea sa tot trecutul, și i-i și succese acesta.

Și de ce nu o ar fi și putut-o face acesta? N'a fost ore amorul lui o rouă subțire de demință, carea s'a topit la primele rațe ale sorelui? O aspirațiunea pe carea prezența generalului a sfărmat-o la prima ei apariție?

Așa a fost se fie, își dicea Silviu, studia și se rugă.

Depart de în țara lui avea ființe dragi, cari i-i scrieau și-l încurajau. Acestea ființe îl asecurau de dragostea lor nesfârșită. Un tată bătrân, frați devotați și surori gingașe și preste toate un popor vrednic care ascăptă dela fiilor săi aleși muncă intelectuală, caractere mari și folositoare aspirațiunilor lui.

Toate acestea au influențat asupra naturii lui Silviu, astfel încât după 4 ani îl vedem reîntorcându-se în patria sa vesel, fericit, încărcat de onoruri și plin de ne-dejdi fericitoare în viitor.

* * *

În orașul R. era bal. Sufletul societății din acel orașel era Silviu Dorotescu. Bărbat în puterea cuvântului stimat și prețuit de toți. Maniere alese și fine îl caracterisau și cunoștințele frumoase, ce le punea în serviciul bisericeii și nației sale, îl făceau foarte respectat și cinstit de toți.

Ca cu toate ocaziunile, de când s'a așezat în orașul R. așa și acum la balul aranjat de directiva în toate. Ședea lângă casariul, care aduna bani ce incurgeau în folosul studenților săraci.

Pentru fiecare oșpe ce intra avea cuvânt afabil, fiecare primă dela el, președintele petrecerii calde mulțămiri în numele miserilor studenți.

De-odată la intrare se făcu svon mai mare ca de obicei. Toți se retrăgeau făcând loc cu respect generalului Flaviu, care împlinind dorul soției sale venea din depărtare la această petrecere, împreună cu Melania frumoasă verișoră a Zoei.

Silviu se cutremură. Ochiul lui întâlnește privirea aceleia, care atâta i-a frământat ore-când sufletul.

Dar acest cutremur fu scurt.

La spatele Zoei se ivi o față în florea etății, în toaletă elegantă, sveltă și răpitor de frumoasă.

Era Melania.

Uscatul fânului.

Cât s'a fost schimbat de mult.

Simpla copilă de țeran ce odinioară, era de necunoscut. Tote grațiile cari desmiardă lumina ochilor și încânta, le poședea. Tota dulcēta feciorēscă strălucea în ochii ei expresivi și mari.

Melania era un ideal, un chip de feciōră ce-l țin poeții în ceasuri de estaz.

Silviu se ridică. S'a fost schimbat și el.

Nu mai era acel Silviu lipsit de curaj și de îndrăsnelă ca odată.

Esperința, lumea, înaltele cunoscințe, făcură din el un bărbat cu maniere alese, fine și elegante, deși în fond el remase tot ce a fost: blând, prevenitor și religios.

Zoe păli la privirea lui.

S'a fost schimbat rolurile. Atunci Zoe, acum Silviu domina situațiunea.

Și când Silviu ca vechiu cunoscut oferi brațul seu Zoei, ea se o conducă în sala de joc, acel braț tremură ca frunza plopului adiată de vântul căldicel al verei.

Sermana Zoe!... Simțemēntul ce o cuprinsese odată lin și încet și o părăsise pe câtva timp; vinea acum furtunos, selbatic... se bată la ușa inimei ei. Vine se usce ceea-ce atunci ar fi înflorit, se sdrobēscă și dărime ce atunci ar fi edificat; venia acest simțemēnt „amorul“ a doua oră se-i stăpānescă inima, dar o inimă care atunci era, dar acum nu mai pōte fi a ei.

Acum numai își vedea ea intrupat idealul tineretii ei. Dar prea târziu. De tot târziu. Omul ce atunci părea simplu și naiv, acum era impunător și respectat. Tinerul de-odată devenise bărbat, conservând înse acea dulceață expresivă ce-i lumina totă ființa, acea gingășie blândă ce de pe atunci îl făcea atât de simpatie.

Și când ajungēnd la locul destinat, Silviu își ceru permisia de a dansa cu Melania, Zoei păreau că i-se stāng tōte ilusiumile și-i pierē tōtă puterea.

Acum târziu, de tot târziu vedea ea cât de greșită i-a fost cărarea ce a ales. Acum numai își putu esplica de ce de 4 ani de zile visēză un vis neînțeles și-i stăpānită de un simțemēnt ce nime nici-odată nu l-a putut defini.

Vai! era prea târziu!

Atât pentru Melania, o! cât de fericită se simția ea, acēta flōre de curund înflorită, reșimată de brațul lui Silviu: Melania, care și ea de 4 ani visēză și tace... În tōtă ziua, în tot ceasul se gāndea la generosul seu protector, dar tăcea.

Nu era taină carea n'ar fi descoperit-o verișōrei sale, nu avea gānd nedestāinuit, dar ceva totuși avea pe inimă ce ținea ascuns, ascuns și dulce, ceva mai arșetor de cât un dor și ceva mai blând de cât o durere și acest simțemēnt l'a tainuit 4 ani de-arēndul nu numai înaintea Zoei, dar chiar și înaintea ei însași.

Și-acum... acum iată-o pe brațul lui. Ea copilă orfană și rātăcită prin pădurile mătușei sale, iat'o ađi regina acestei petreceri, la brațul celui mai distins bărbat, la brațul celui pe care atāta îl visasă.

Cine ar putea înțelegē și defini fericirea minutului îndelung și cu dor asceptat? Și cine pōte străbate fericirile sufletului fecioresc îmbătāt de lumina fericirii în un astfel de moment?

Numai voi feciōre drāgālaşe, suflete neprihānite, numai voi!!

— Ce fericită mă simțesc că te revēd, începu ea, Melania cea timidă.

— Impărtășesc aceasta fericire d-șōră, dar totuș dator mă simt se-ți mulțumesc din inimă.

— O! d-ta nu te-ai socotit pōte nici-odată la ceea-ce a-i făcut pentru mine și cât drept ai la recunoscința mea.

— Incă tot te mai gāndesci la trecut?

— Dacă mă gāndesc??... Cum se nu mă gāndesc? Patru ani dela despărțirea nōstră n'a fost oră în care se nu mă gāndesc la frumōsa d-tale faptă.

— Și te-ai gāndit vre-odată și la mine?

Un suspin ușor a fost respunsul Melaniei, dar acest suspin a fost expresia unor frāmētări și visuri ce de patru ani stăpāneau acēstă scumpă și nobilă inimă.

Tura era sfirșită. Erau lângă Zoe. Silviu își privi lung dansatōrea și remase uimit în fața ei.

— Ați jucat bine, țise Zoe.

— D-șōra e o dansatōre escelentă.

— Dela altul adause Melania roșind, așī lca drept compliment aceste cuvinte. Pe d-ta te sciu înse cu mult mai drept, mai sincer și mai nobil de cât se pot presupune, că ai putea vre-odată se vorbesci altcum, de cât cum simțesci. Decī îți mărturisesc că lauda d-tale mă face fericită.

— Zoe o privi lung iar Silviu se gāndi așa: Fata asta nu-mi este numai recunoscētōre... Voiu vedea... Cu acēsta trecu la altă grupă de óspeți.

Melania îl petrecu mereu cu ochii. Atāta fericire esprimau acești doi ochi limpeđi! Zoe din potrivă era făcută... am putea țice: tristă.

...Și prima oră dela primirea Melaniei, Zoe era rece cu protejata sa. Se părea că-i displace ceva în ea.

— Ați conversat mult dansând țise Zoe Melaniei.

— Da, i-am amintit de recunoscința ce-i datoresh.

— Așa-i, dar mi-se pare că și mie mi-ai fi dātōre cu nițică recunoscință.

— Oh! cum se nu, ție cu deschilinire iubită Zoe, dōră tu ai fost ingerul ce m'ai protejat și mă protejezi și ađi.

— B-gă de sēmă Melanie, se nu-mi devii nerecunoscētōre!

Melania îngălbini. Zoe când îi șopti aceste cuvinte, părea că se înecă.

— Dōmne! dar cum aș putea eu face un astfel de pēcat?!

Zoe își mușcă buzele. Vedea că n'are drept. Vedea bine că Melania simpatisānd cu Silviu nu greșese nimēnuia... și totuși... Ah! totuși, o durea.

Ce pōte se fie?

— Ca un om ce se treșese din un somn lung și greu, așa părea Zoe. Acum la etate de 33 de ani s'a fost tređit. A ajuns cu adevērat la cunoscința, că acei ochi albaștri și blānđi, cari în mijlocul furtunii la cāmp o priviau așa de senini, erau singuri ochi cari i-au încălđit inima. Ah! inima care a fost dată unui om onest, dar care pe acea nici-odată stăpāni n'a putut'o.

Furtună începea în sufletul ei... o furtună ce pustiesce, ce omōră...

Vai! și în contra unei astfel de furtuni există ore parafulgere?!

Sermana Zoe, observānd iubirea tainuită a Melaniei față cu Silviu, începu a-i displăcea verișōra, pe carea până acum o încārcase cu atātea binefaceri.

Dar când se gāndea la soțul seu la generalul Flaviu, căruia i-a jurat credința până la mōrte, care era așa de nobil și așa de prevenitor față de dēnsa, începea a-și blāstēma ființa lumea, cer și pāmēt, cari au pedepsit'o așa de ingrozitor...

Blāstēma pe nedreptul...

Așa a fost se fie!

Ah! e grea, e nesuportabilă o astfel de stare. Dar își făcū inimă, își puse tōte puterile ca să se stăpānescă și... isbuti.

La cină erau la olaltă. Generalul lângă Silviu. Ah! astādată comparația ce făcea Zoe, eșīa în favorul lui Silviu celui preterat odinioară.

Dar era... târziu.

Și minune, Silviu asemenea făcea comparație între celea două verișōre... interesantă comparație!

Trebuia adecă și el se recunoscă că Melania e fragedă, drāguță și nespūs de frumōsă. Dar era ceva în espresiunea ochilor la Zoe ce cucerea, ce ardea inima, ce-ți ineca sufletul. Acei doi ochi visați așa de mult erau tot ei, și aici în fața lui străluceau în tōtă curata lor splendōre și ațițiau patima, patima care subjugă ađi, a subjugat ieri și va subjuga mâne, lumea întrēgă: amorul.

Dar Silviu era tot el. Resolvat în tot-deuna a lupta în contra curentului, dacă acela nu duce pe cale cinstită; el și ađi ca și mai de mult lupta cu aceea putere. Totuși încēndu-se în pute-

rile sale se lăsa cucerit, învins, delectat de acea privire și de acel suris ce în atâtea nopți le-a visat tréz fiind.

Și dacă dela Zoe își întorcea privirea spre Melania, se părea ce e drept cuprins de un dulce simțământ, dar fără patimă, simțământ îngeresc care nimic nu conținea în lume material.

Zoe îl delecta cu trup cu suflet. Melania părea a-i domina numai sufletul.

Inimă! inimă!!... în zădar... obiectul dragostei tale nu pôte fi de cât *unul!!*

Conversația la mesă a fost animată... Și când au trecut în sala de dans, prima dansătoare alui Silviu a fost Zoe.

Ah! cu cât triumf s'a uitat ea la Melaniă când și-a pus mâinile pe brațul lui, cât de satisfăcută era ea!

Da... în adevăr, gândea Zoe, de astă-dată am învins!

* * *

În vacanțele de vară Silviu își cercetă părinții. Generalul îl primi de óspele seu. El ar fi fost bucuros se vadă uniți pe Silviu cu Melania, cătră carea generalul marinimos simția o afecțiune de frate dulce și observa bine dragostea Melaniei față de óspele seu. —

Ceea-ce înse nu observa, ceea-ce nu-i era iertat se observe era flacăra ce mistuia inima soției sale și de aceea el cu inimă bună și plin de fericire primi de óspe pe acela, care fără voia lui avea se-i prăbușească tótă fericirea din lume.

Dela ultima întelnire a Zoei cu Silviu, nu se întemplă nimic deosebit, Zoe s'a stăpănit, dar o costă mult acésta stăpănire. Pe di ce merge era tot mai debilă, se stángea încetul cu încetul arsă de durerea ei cum ars e materialul combustibil de flacăra proprie. Nu a mai purtat rău pe Melania, vedea că nu-i pentru ce, ba odată când Melania îi aminti de încordata lor conversație dela bal Zoe rise din tótă inima și-i dișe: Ți-l las, nu te teme, ce am eu femeie măritată de a face cu un june?!

Melania tăcu. Și-a fost pierdut încrederea.

Dar acum când trăiau sub același coperiș, când conveniau în tot momentul, acum Zoe se părea iarăși deranjată prin prezența verișorei sale.

Ar fi dorit se fie cândva barēm un ceas cu Silviu, se-i spusé tótă durerea ei... și apoi se móră.

G. Simu.

[Va urma.]

CARACTERUL.

— Comedie originală în un act. —

Florica: (cam în silă) Mai lucru și eu câte ceva... Brodăresc; dar mai des îi ajut lui Ion se isprăvescă lucrurile sale private, căci cu morbul maicei nóstre am avut cheltueli mari, cari trebuie încă plătite...

Smârdan: Apropo! În easeră nu ai óspeți?... Nu ași vrea se vă incomodez, de și cu Ion la tot casul trebuie se mă întâlnescé fiind afacerea fórte urgentă.

Florica: O nu!.. Dar mă rog, ocupă loc, Ion îndată vine!... Alteum pentru ce se am óspeți chiar în astă seră??

Smârdan: (șede pe scaunul din mijloc) Ei bine. Măne dór ți-e diua onomastică, apoi dacă-mi aduc bine aminte Elena nu prea lipsescé dela ocaziuni de atări natură!

Florica: Ah!... Acum suntem ocupați cu cugete mult mai serióse; nici prin minte nu-mi fuge, că măne e diua onomastică... apoi... a-ți petrece cu gura atunci... când inima-ți plânge... ar fi a înșela lumea... la aceea a înșela eu nu mă pricep.

Smârdan: Hm!! Atunci nu voiu cuteza nici eu a vă putea oferi micul cadou ce v'am adus; căci...

Florica: (uimită) ... Aud eu óre bine?... D-ta?... Cadou??

SCENA X.

Cei de sus. Ion.

Ion: (întră prin fund. vede pe Smârdan, stă ca 'nlemnit.)

Florica: (continuând) ... D-ta 'mi aduci mie cadou... și încă ađi? ađi?...

Ion: (se apropie respectuos) D-le Smârdan bună séra! Mă bucur că te mai pot saluta în modesta mea locuință...

Florica: (sare de pe scaun și-i ia pălăria din dreapta, apoi vine la fereastă se așază pe un scaun și ia cartea pusă pe celalalt și începe a frunđări. urmând cu atențiune vorbele celor dela mesă.)

Smârdan: Da; am fost nevoit se vin, fiind că aveam încă ceva afaceri cu tine.

Ion: (liniscit) Dór ați aflat ceva neregulă în birou?? vă servesc eu deslușirile necesari! Tóte sunt induse după prescripțiile cele mai stricte, nu lipsescé nici măcar o trăsură. Vă asiguréz!

Smârdan: Nu! nu-i vorbă; eu am alte afaceri mai serióse cu d-ta. Șciț că eu cu diua de ađi nu am comptabil, șef?!

Ion: Da! Un post gol, la care sigur vor concura sute de inși!

Smârdan: Dar eu îți spuseseam, că comptabilitatea o va conduce companistul meu.

Ion: Atunci cu atât mai bine!

Smârdan: Ți-am fost amintit și aceea, că eu în curund o se mă însor (se uită cu códa ochiului la Florica.)

Florica: (tresare, suspină, închide cartea și se uită pe feréstă.)

Ion: D-đeu vă deie norocul și fericirea carea mi-o dorese mie și surorii mele!... Vă poftesc tot binele din adencul inimei...

Smârdan: (se scólă, vorbește solemnel) Dar nu mă putui despărți de acea familie, unde am învățat a cunosce o mamă nobilă adurmită în brațele ficei sale brave. Nu putui a da uitărei acele óre de fericire, care le-am petrecut în chilia acésta cu stimabila ta soră și nu pot lăsa fără recunoscintiă pe acel comptabil, a cărui istețiune a pus piatra fundamentală la renumele bancei mele...

Ion: (se scólă și-l privește fără a putea pricepe ce vrea.)

Florica: (asemenea se scólă și se apropie lin de mesă privindul pe Smârdan.)

SCENA XI.

Cei de sus. Maria.

Maria: (vine din stángea și vedénd pe Smârdan stă uimită în ușă — a parte) Șciut'am eu că vine! (își bate fruntea) Este — aici minte!

Smârdan: (continuând) Drept aceea, contând la amicitia care ne légă pe noi doi din frageda copilărie; (cătră Florica) contând la bunăvoința cu care d-ta m'ai distins pe mine nu numai acum, când nu prin meritul sau iscusința mea, ci prin simplul favor al norocului, am ajuns om avut ei și atunci, când eram mai sérac ea Ion, și ținénd cont de cele vorbite vă rog, nu refuzați rugarea mea cu care am venit acum la dv. și primiți, ađi, în presara onomasticeii d-șórei Florica micuțele cadouri ce vă aduc din propriul impuls și firmă convingere, că la un loc mai acomodat, cadouri mai coréspundetóre nu ași fi putut găsi. (scóte din buzunar o cuvertă mare și o predă lui Ion, alta mai mică o predă Floriceii.)

Ion: (cu mâna tremurândă desface cuverta, scóte un contract și se cufundă în cetirea aceluia.)

Maria: (dând din cap) Hei! Hei!... Alteeva am acceptat eu... nu presente!...

Florica: (desfăcénd cuverta scóte un inel de fidanțare, în perplesitatea sa nu șcie ce se facă de bucurie, se uită la Smârdan, cetescé inscripția gravată în inel cu glas tare) 3/15 Mai Smârdan... Ah! Ah!... (se înmbată de cap.)

Smârdan: (merge la ea și o îmbrățișează) Florică, scumpa mea Florică! Primesc cadoul meu?... Așa dară că mai acomodat nu-ți puteam da?... îngerul sufletului meu... grea a fost proba la care te-am supus dar glorioasă e învingerea ce ai obținut... Da, eu mă înșor și viitorul meu soț nu poate fi alta de cât aceea, despre a cărei caracter am cele mai strălucite argumente... Scumpa mea Florică!...

Florica: (plânge de bucurie.... îmbrățișează pe Smârdan) Scumpul meu!... Iubitul meu!

Maria: (face ochi mari) He, he! Totuși bine am sămălit io! (își bate fruntea) N'am ȃis, că dór este aici mințe?!

Smârdan: Dar acum scumpa mea mirésă permite-mi se-ți prezintez noul meu companist. (o ea de braț și se apropie de Ion cătră care ȃice:) Ei bine frate Ioane!... Primesc cadoul?... Permiți surorii tale ca cadoul deja primit de ea se-l pótă ținea!... Ce ȃic?...

Ion: (carele până acum s'a fost cufundat în cetirea contractului, ca tresărind din somn) Eu?... nici nu știu ce se ȃic... Florica... Flo-

rica, mirésa lui... Eu... calicul... se-i fiu lui companist... Oh! Asta nu se pótă... Mă 'nșală... E vis... fantómă!

Smârdan: (ținând la braț pe Florica îl bate pe umer și-i ȃice:) Nu-i nici vis, nice fantómă... E simpla realitate. Eu mi-am dimis comptabilul fiindcă trebuia să fac loc companistului meu, carele în istețimea sa poșede un capital fórte însemnat... Apoi că inima mea imi dictă se mă înșor... nu-s de vină...

Ion: (stringe cu căldură mâna lui Smârdan) Primesc și mulțumindu-ți ție mulțămesc și lui D-ȃeu, în care ni-am încreȃut totdeuna și care nici când nu ne-a părăsit.

Florica: (reȃimându-se pe umărul lui Smârdan) Dar acum rêmăi la noi! căci dór mâne 'mi ȃiua onomastică. Apoi óspe mai plăcut nu putem căpăta.

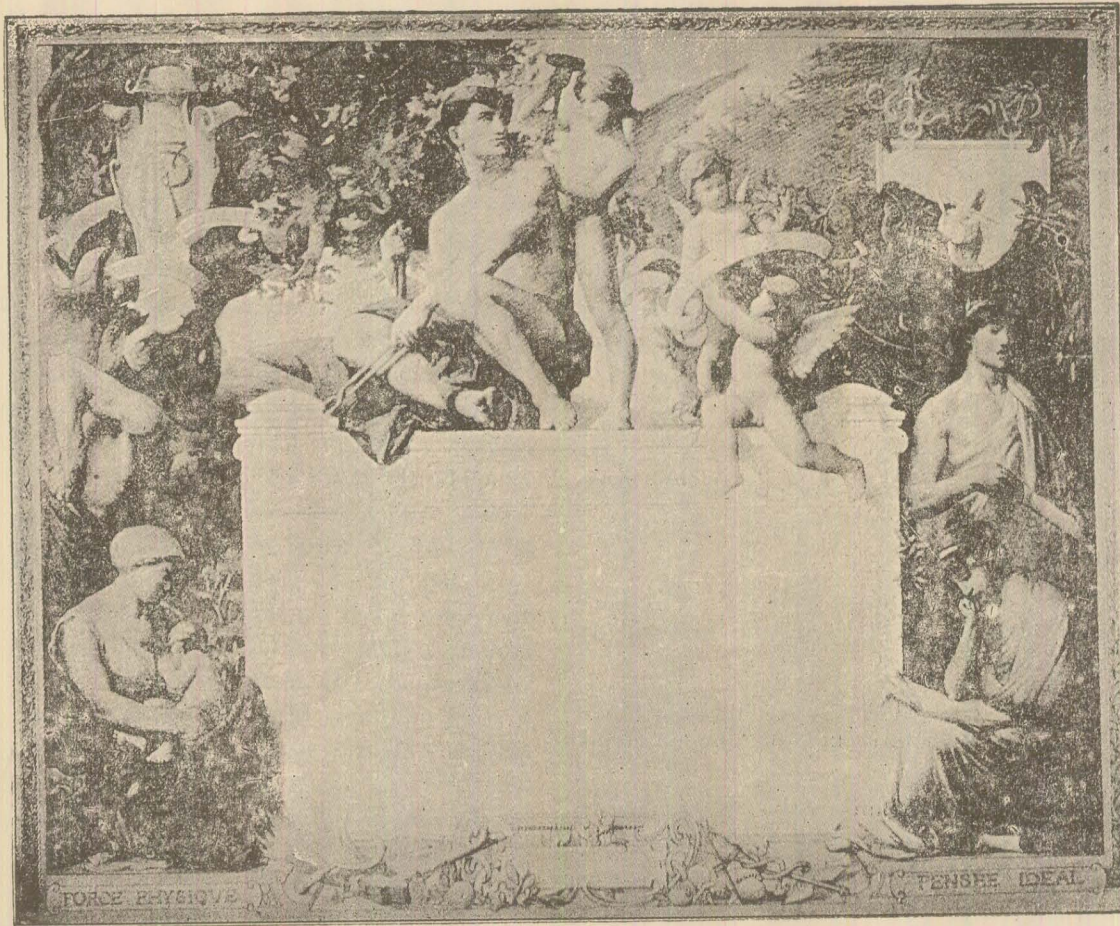
Smârdan: Cu cea mai mare plăcere.

Ion: Amin!

Toți: (pornesc în stânga.)

Cortina cade.

I. Nițu Pop.

Diploma esposițiunei universale din 1900.

Cântarea României.

Scumpă țară și frumoasă,
Pământ străbun românesc,
Avuși stare norocoasă
Dela tatăl cel ceresc.

Dar lumea e trecătoare,
Nu-i nimica pe pământ
Și tot ce este sub soare,
Mult se schimbă la moment.

S'a schimbat și a ta sorțe,
Timpuri grele ț-a sosit;
Ce-ți preȃiceau a ta mórte,
Dómne mult ai suferit.

Devastări și împilare,
Subjugare și tortură,
Și o hoțescă tractare,
Ce nu mai avea măsură.

Nime nu avea îndurare,
Pentru chinul tău cel greu,
Spre a-ți face ușurare,
Pân când bunul D-deu.

Judecară de împlinită,
A ta suferință mare,
Și vremea bine venită,
Ca se ai și tu salvare.

De mână ră barbați care,
Au luptat cu bărbăție
Spre a-ți frânge jugul mare,
Dându-ți libertate ție.

Lupte mari și grele trude,
Iau costat și eroism,
Pân putură a pătrunde,
Se frângă pe osmanism.

Pus'au totul în lucrare,
Și viața mulți și-au dat,
Până ți-au făcut salvare,
Și ai devenit Regat.

Aron Boca Velchereanul.

Din caietul unui „portolicoș“

— Amintiri militare. —

II.

Două zile după „instalare“ eșirăm pentru întâia dată la „exertir“ în curtea casarmei. Avem se învățăm a „mașiroli.“ Trebuie se mergem înainte, îndărpt, se ne întorcem spre stânga și dreapta, numai ca domnu „Gifraită“ se aibă prilej se ne strige iarăși și iarăși: „Mai cu putere! căleați căleați mai voincește! așa... unu doi... unu doi...“

Eu îndată, ziua întâi, am intrat în grațiile „oberlaidinantului“ nostru. Barba neagră ce-o purtam îi atrase atenția și aflând că mă țin de „clasa inteligentă,“ cum zărea că încep a mă obosi îmi da „abtreten.“

Eu mă duceam apoi la o parte și fumând în umbra unui copac o țigaretă, priviam zimbând cum cealalte recrute deprindeau pașii de paradă, sau însemnam în caiet observările ce le făcea domnu „Gifraită.“ O, erau nostime și de multe ori în adevăr foarte hazlii aceste observări.

Așa într'o zi făceam gimnastică. Aveam se sărim peste ceva sfără. Eu firesce eram slab săltător și deja la a treia săritură nu mai puteam ținea rost cu ceialalți.

— Ei veți și d-ta vrei se fii „inteligent“ — îmi diise domnu „Gifraită“ care apucase din gura „oberlaidinantului“ acest cuvânt — și nici peste o sfără nu seii sări!

Imi vine se rid și acum de o pățanie a unui recrut. Aveam în compania noastră un biet românaș Alesandru Truța, ceva oier dela Cașva; un băiat cam prostuț fără ori-ce carte.

Intr'o zi având se „jilântuiasă“ ceva la „căprar“ se presentă în fața lui și făcând „salutirul“ obligat „jilântuesce“:

— Caporal, melti kehorsam, infanterist Truța Sandu...

— Măgarule! — îi strigă „căprarul“ mânios. — Așa se jilântuesce? Unde ai lăsat pe „Herr.“ Mergi înapoi și vină încă odată, dar se nu uită cumva pe „Herr,“ că...

Truța al meu se depărtază vr'o 20 pași, apoi reveni și oprindu-se la trei pași dela „căprar,“ face „salutir“ și „jilântuesce.“

— Coporal, melti kehorsam, Herr ifateris Truța Sandu...

Ei, eu cum am mai spus'o, eram ferit de neplăceri mai mari. Barba era pentru mine un fel de talizman, de fetiș arab. E și lucru ciudat se porți barba când toți în jurul tău sunt tunși și rași. Barba bate la ochi la 100 de pași. Peste câteva zile eram în regimentul întreg o figură cunoscută. La companie eram „centrul mișcarilor strategice.“ După mine — adecă barba mea — se luau toți vecinii din gledă. De întrebai de careva unde-i locul în gledă î-l audeai numai: Is al treilea dela „domnu cu barbă.“ Și domnu „Gifraită“ considera barba mea de busolă. Al cincilea din

stânga eelui „cu barbă“ un paș înapoi „...“ Al doilea din dreapta „bărbosului“ capul sus!

Ma și în oraș începui a face senzație. La o vreme înse începui a mă necăji de barbă. Intr'o zi numai cum treceam în drum spre câmp pe lângă nisce ucenicii de cizmar, aud numai pe unul dintre ei strigând: Ni, ce barbă mare are jidanu ala! și par'că n'ar fi fost lucru curat, d'atunci nu trecea zi se nu aud aceea critică curioasă.

Ce puteam face? Am tăcut. Am tăcut o săptămână, am tăcut două, trei... dar colo prin săptămâna a 5-a mi-se rupse firul răbdării. Veniam chiar dela tir și eram tot o apă. De dimineță până la amedii tot trasesem la țintă. Eram flămând și setos și obosit și mă gândeam cum o se mă arunc acasă în odaia mea pe divan, când numai iată aud străbătând la urechile mele stereotipicul: Ni, ce barbă mare are jidanu ala!

Asta i-a pus grămeții virf. Cătră sēră, fără se spui cuiva ceva, am intrat în oficina unui barbier și fără cea mai mică părere de rău am dat poruncă se-mi taie și radă barba și-apoi m'am întors acasă și m'am culeat.

Obosit cum eram am adormit numai decăt. Am visat par'că creditorii nu mă mai cunoseau și-mi deschiseră un nou cont curent: Nici nu m'am treșit decăt târziu dimineța. Abia avui vreme se mă gâtesc. Ceialți stăteau deja înaintea casarmei. M'am pus și eu numai decăt în gledă. Apoi am plecat cu toții la câmp.

Și barba mea?

Numai răbdare! Acum vine partea tragică a povestii.

Ca în ziua aceea compania noastră n'a mai esertat — de rău Mereu era confusie. Recruții nu-și mai aflau locul. Eram obișnuiți să se ea după barba mea și barbă ca în palmă. Rasul asta a avut urmări momentose:

1. Compania noastră a fost prototipul neorânduului și a zăpăcelii.
2. Prin urmare a trebuit se mai facem deprinderi afară de vremea obișnuită încă două ciasuri întregi și
3. Ne mai esclând și bătând la ochi prin barba mea — și eu am fost silit se stau în gledă alătura cu ceialalți.

Dar bine, că cel puțin am scăpat de epitul de „jidan cu barbă,“ gândeam în mine când ne întorceam în casarmă și zimbiam vesel că eram deja aproape acasă fără se mă fi cunoscut cineva, când d'odată era se cad de pe picior! D'odată străbate numai la urechile mele:

— Ni, jidanul cu barbă și-a ras barba!

O, fireați ai naibii de prăpădiți! mi-am diis mânios intrând în casă și închișând cu furie ușa.

M. Aegea.

E MÓRTĂ...!

E mórtă... și nu are nici când să se mai scóle; —
Ah! *Dragă*, îngropată la al dealului reci póle.
O cruce de brad grósă — de brad am vrut s'o fac,
Căci bradul e al morții — i-am pus'o lângă cap.
Și-am scris doios la suflet, am scris numele ei —
Cu stil muiat în lacrimi, ce-au curs din ochii mei.

Crudel destin și sórte, ce inimă a-ți afla,
Ce inimă — în cară pepturi, ce nu ar sângera,
Și ochiu și pept și față — tirane ursitoare,
Când mâna vóstră neagră, etern îngrozitoare,
Restórnă 'n lume totul, omórá bun și bine,
Sugrumă orî-ce speranță — cum a-ți făcut cu mine?!

Vai, ce négră scrisóre pe crucea ei se vede,
Că-i numele ei sacru, nici astăzi nu pot crede.

Potinte! Unde-ți este sublima mângăiere?
Misteriuri — aveți leacuri la așa crudă durere?
Infernule — înghițita-i amor și fericire,
Când lume, om, viață — viață și iubire,
Un zero sunt, o nulă, și numai a lor nume
Remâne ca un sóre ascuns din asta lume,
Remâne ca o fee, cu jocu-i trivial,
Ca merii hesperidici, ca apa lui Tantalú?!

Ce cruce stă a jele la capul scump al ei;...
Și-o vęd în tótă ziua și eu — și pruncii mei.
Pe cruce-am scris atâta, cât n'am scris nici-odată:
Sermanul lemn, ce vorbe, ce litere el rabdă!
„Iubito, nici-odată, de n'aș fi scris ce scriu,
Blástăm pe brad, din trénsul cruce și sicriu!“

De ce m'ai lăsat Dómnne, s'ajung se scriu pe cruce,
Chiar numele consórtiei, consórtiei mele dulce?
Și dacă vruși acésta, se-mi fii ađi cu 'ndurare:
Se vadă sântul sóre în lunga sa cărare,
Aici înc'un Tumul, chiar ađi și în el eu,
Un Tumul nou și-o cruce, pe ea numele meu!

Vai cine se mi-l scrie, a mea maică orî tată?
— Dar n'am pe nime Dómnne, de și avui odată.
Amicii orî crescini iubiți îndurători?
Serman sum, nu am pretini și inimă jelitori.
— Dar tu avuși pe cin'va, o! suflet de seraf,
Pe cruce se-ți înscrie lugubrul epitaf!

E mórtă... și nu are nici când să se mai scóle,
Ea dórme și iar dórme, la al dealului reci póle.
Și când suride 'n cruguri bătrânul sóre sânt
Udate sunt în lacrimi și cruce și mormént.
Iar séra când apune și rađele lui per,
Ce tristă mai e iarba în tristul cimenter.
O, iarbă încolțită în jalnicul pământ,
Tu scii ce 'nsémnă mórte, țérina și mormént!

E mórtă... la înviere avea-va să se scóle. —
Ea-și dórme dusă somnul, la al dealului reci póle.

În tot minutul, Dómnne, eu vęd morméntul ei
Cu patru doruri frageđi, cu patru prunci ai mei.
Fetița cea mai mare, e chiar ca mamă-sa
(O dragul tatii scumpă, ce-mi bucuri inima!)
Și cea mai mică đice: „O, și eu tată sciu,
Când a murit măicuța și a pus'o în sicriu.“

Ea dórme, vai cât dórme și nu mai vine acasă,
Se-și vadă pruncii jalnici cum stau pe lângă mész.
Se dormi iubita nóstră și se te odichnesci:
Adio, în ceea lume cu noi se te 'ntélnesci.
Se dormi, măicuța bună, se dormi somnul în lin
Și 'n ceealaltă lume noi cincî se te 'ntélnim:
Consoțul teu pe care, *murind* l'ai serutat,
Și pruncii, ce 'n viață pe brațe i-ai purtat.

Ave pia anima!

S. P. Simonu.

Frumósa satului

— Novelă —

De câte orî aud numele acesta „Samfira“ de atâtea orî imi
trec fiori reci prin inimă. De trei orî mi-am făcut cruce când am
auđit ceea ce a făcut. Bată-le vina lor femei rele din lume, spre
multe fapte rele mai pot fi gata.

Frumósă și blândă dela fire cum se vedea Samfira toți o
credeam ânger, când colo era drac de păcătósă.

Mulți o mai blástemă și ađi, precum blástematu-o-au atunci
când în nebunia ei mărturisu-ș'a păcatul în fața lumii. eu nu;
nu, căci judecând din cele ce vi-le-oî spune mai mult de cât ea,
mamă-sa a purtat vina păcatelor ei și a nefericirii contrasă prin
acele. Copilul care numai sfat bun nu aude dela părinți, nu póte
avea sfirșit bun.

* * *

Grăurenii, ca sat mare cum era și e și astă-đi, în tot déuna
a avut din belșug feciori și fete frumóse. Dar frumósă ca și
Samfira móșei Veta de lângă vale de când e lumea lume, nici a
avut și nici n'a mai avea. Toți îi điceau; Frumósa satului și-i s'a
potrivit numele căci feciorii a lor trei sate umblau în călchiul ei.
Ea prin farmecele-i atrăgétóre întru atâta îi lua din minte încât
de se întempla ca unuia să-i zimbéscă mai dulce ca celualalt,
încăierarea și păruiala dintre ei era gata, și cum nu, când cel ce
o vedea odată n'o mai uita, ear cel ce privea în ochii ei negri
ca cea mai întunecată nópte, de-ar fi avënd șapte suflete, din tóte
șapte și-ar fi perdut liniscea și pacea.

De era însă frumósa satului frumósă, era și harnică de lucru,
căci dóră și despre hărniciă încă îi mersese veste.

„Fericit și norocos cel ce o va lua — diceau ómenii — acelaia tótă lumea îi poftesce dóră darul și binecuvântarea lui Dumnezeu.“

Mulți o doreau de noră în casa lor, și mulți dintre cei căsătoriți își făceau înputări, că de ce nu și-au căpătat așa o soție, dar de-ar fi putut vedea prin vélul ce-i acoperea viitoriul și-ar fi făcut o altă părere despre ea...

Cáslegele anului 18... spre mare bucuria a fetelor și a feciorilor dornici de petreceri erau mai lungi ca în anul ce a fost trecut. Nu trecea dominecă ca preotul se nu fiă avut trei-patru cununii.

Pețitorii mulți a avut și Samfira, dar nici că vrea să audă de mărit. Nu, căci alesul ei Trandafir a lui Rusalin păcurariul pe care îl iubia cu tot focul dragostei, încă din tómnă anului trecut era dus la catane, unde până se vină a casă mai avea să stee doi ani.

Samfira mamei, ascultă tu de mama, fiica mea: ești fată săracă, dar ađi frumoasă, tinără și cu trecere. Trandafir e sărac și el și tatăl său, ca noi, și-apoi știi ce dice dicala: din două străiți góle nu faci două pline, nici una. Sărăcia altcum, calea ca valea numai de ar fi a casă, doi ani însă e o vreme lungă, în care multe cele se pot întempla și strămuta, decât pentru o fată mai bogată se te lese el pe tine, mai bine îl lasă tu pe el. Ascultă-mă și te du după Petru bogătoiu, căci te cere cu améndouă mâinile. Nu căuta că e veduv, că n'are nici un copil și e destul de tiner încă ca se capete o fată de sama ta. Gândesce draga mamei ce noroc se ajungí în bine până se te inneci în el de-ai voi, și se nu ducí pic de lipsă. Legăduința ta cu alui ar fi de binele nostru al améndurora.

— Mamă! după Petru nici atunci nu m'aș duce când afară de el alt om n'ar mai fi în lume.

— Nu?

— Nu; nu odată cu capul.

— Pentru ce fiica mea?!

— Pentru că nu-l iubesc ear fără iubire nu vreau să mă mărit. De cât să fiu a lui Petru, mai bine înainte de vreme a morméntului.

Fata cetind par că de pe fața mamei sale stătornicia de a o mărita cu Petru bogătoiu, inepu a plânge, și plângea atât de cu amar, în cât se vedea cu ochii cum îi săca inima.

— Vorbe góle fata mea. Ađi vorbescí așa, mâne de vei fi a lui, vei vorbi altcum, ba ți-a părea chiar réu, că óre când ai vorbit alt fel de el cu iubirea suntem ca cu vremea cea cu sóre. Vremea cu sóre numai până atunci ne place până nu avem lipsă de plóie. Focul dragostei numai atâta ne încălđesce până avem lapte și ce dimica în el, altfel, când sărăcia dă în casă, prin ferestí dragostea iasă.

— Iartă mamă că te intrerup, eu cred și simțesc în inima mea, că fericire și indestulare fără iubire adeverată nu se póte.

— Vaí, vaí, prostuță mai poți fi Samfira mea. Pare-mí, că nu eu te-am născut. Altmintrea nu pot pricepe cum poți fi atât de mărginită. Dragostei trebuie să-i premérgă cunoșcința. De te vei deda cu el, și-l vei cunoște mai aprópe, stau bună, că-l vei iubi și că ți-a plăcea de el.

— Las că póte fi și așa unde póte fi, în inima mea însă iubire pentru el nici când n'a răsări. Eu mă voi mărita cu acela cu care mi-l doresce sufletul, căci scii și d-ta cum dice din cântec:

„Marita-m'oi, mărita
După cum inima-mí vrea:
După un sărac iubit
Nu după bogat spárlit,
Căci măritu-i pe-o viață
Nu pe-un ceas ori diminéță.
Măritișul cum se spune
Să-l legăm pe ăile bune,
Să-l legăm cu inima

Și nici când cu pricina.

Măritișul din inimă
E'n întunerec lumină,
Măritișul din pricină,
Intunerec fără lumină.

— Slabă minte a portat tatăl tēu slabă trebuie se poți și tu. — Dice mániosă móșa Veta fetei sale. Să scii însă, că de-ai lăcrima până ți-ar săca și inima și ochii, tot a lui Petru vei fi. Asta o vreau eu, și voința mea e mai tare ca ferul, căci vreau să te ved nu numai frumoasă, ci și bogată mare. Doresc se te ved în mătasă, și pismuită de tóte femeile. Vreau la bătránéță să nu fiu nici eu cea mai din urmă femeie în sat cum am fost până aci, móșa și la cel din urmă puradeu de țigan.

— Maica mea! maica mea, nu mă face nefericită, ci lasă să-mí petrec în senin viața ca până aci.

— Numai de-acum înainte vom trăi în tihnă și fericire.

— Rogu-te, nu mă îngropa de via, ci mai bine mă omórá.

— Ți-am spus că a lui trebuie să fii, și alui vei și fi. Decă te-ai măritat odată minte vei avea de vei ști trăi. Pe lângă bărbat, că ți-í mai ținea și pe Trandafir orí și pe doí odată, e tréba ta, numai mutul de bărbat să nu te iee sama și tu se fii istéță... La săptămână Petru bogătoiu a incredințat pe Samfira, cea mai frumoasă fată în Grăurení, ear decă le-au eșit cele trei vestiri, la luna după incredințare sau cununat.

* * *

Când se rentórsă Trandafir dela cātane, Samfira era nevastă de doi ani. În sat toți uitără de iubirea lor numai ei doí își aduceau aminte de ea. Casa părinților lui Trandafir era dela a lui Petru preste uliță numai.

Trandafir era de o lună a casă și încă nu vorbiră nici un cuvânt cu Samfira.

În spre séra unei ăile se întâlnisă în colțul uliței.

— Ce fecior chipeș să mai alese din tine Trandafir de când nu te-am vedut... îi ăisă ea după ce își dădură binéță.

— Nu sciu cum sum, dér tu sciu, că te-ai ales mai sdravănă de cum te-am lăsat când m'am dus de a casă. Respunsă el prefăcând a nu sci de iubirea lor de odată.

— Póte că-s mai sdravănă, dér mai frumoasă sciu că nu-s.

— Ca fată eraí bobocel înfăcat, acum ești trandafir ademenitor. Ca nevastă îți stă bine din cale'n afară. Petru al tēu și el s'a făcut om cum se cade, ai la ce te uita. Pote-ți fi fericit.

Ea inepu a lăcrăma.

— De ce plângi?... Dóră te temí că vē voi pune stavila fericirei. Nu te teme. Nu-s resbunător. Amarul înșelecuienei cu care mi-ai fost nimicit liniscea dulce a sufletului, n'a ținut atâta cât am cređut.

— Trandafire nu vorbi așa cu mine, crede-mé eu sum tot cea de de mult și nu-s de vină...

— Nici eu.

— Nici tu, e de vină mama fié ertată, căci ea m'a silit se mă mărit cu acest om pe care nu-l pot iubi nici de cât. Ea cugetase, că devenind fata ei bogată, la ăilele bătránéțelor va trăi și ea biata un traiu tihnit. N'a ajuns înse se-și iee partea din el, căci când veneam dela cununie, pe dealul popii în jos, căruța în care era dēnsa se rostogoli în rípa cea mare și mama, sermana sermana de ea, căđēnd cu capul în jos și-a frânt grumazul. Când ó am scos'ó era mórtă.

— Pedeapsa lui D-đeu și blēsămul cel greu al meu.

— Póte. Destul, că la nunta mea am priveghiat, suspinat și plângeam desnédăjduită, rugāndu-mé lui D-đeu se facă ca și eu rece și fără simțiri se zac lângă mama, căci a trăi n'aveam de ce.

— Se uităm cele trecute Samfiră și se nu vorbim de ele, ca și când nici nu ne-am fi cunoscut, căci cu acele acum nu-i mai bine.

— Tu asta o poți face?

— Acum da.. M'am superat și eu destulă vreme după tine, încât odată era se-mi ciunt firul vieții, dar în urmă vedând, că toate sunt în zădar nu mi-am dat sufletul satanei, ci m'am rugat lui D-zeu sfântul se mă învețe se te pot uita și El mi-a pornit gândurile spre alte căi și așa mi-s'a vindecat rana ce în inimă mi-s'a stărnit prin măritarea ta.

Intre aceste sórele asfinți și séra începu a-și întinde aripile ei spre sat. Pela case începură a aprinde luminile. Trandafir se nu-l iee cineva séma, că în întunec vorberce cu muierea altuia își luă remas bun dela ea și vru se plece. Samfira îl ținu de mână și-i duse: Mai stăi puțin, căci vorbind cu tine imi ușurez durerile cari rod la viața sufletului meu. Petru nu-i acasă, decî nu port frică de nime.

— Unde e Petru?

— La tîrg la V. cu două părechî de boi.

— Atuci cu atât mai vîrtos te du acasă, ca nu cumva se vi-se întempe vre-o pagubă.

— Mă duc îndată, dar vei veni și tu cu mine.

— Samfiră! ce cugeti?

— N'ai se te temî de nime, sum mai sigură, numai o fetiță mai am pe acólea de vre-o 10—12 ani slujnicuță, care în asta vreme dórme dusă.

— Samfiră! tu uiți ceva!

— Nu uit nimic, vreau se vorbesc cu tine mult și multe. Se mai golesc din amarul care-mî coplesește sufletul.

— Samfiră! adă-ți aminte, că...

— De ce se-mî aduc aminte? îl întrebă ea zimbînd sedu-cătoare.

— Mă întrebî încă?! Nu știi, că ai jurat credință unui om de omeniă, care prin einstea și starea lui te-a ridicat peste celelalte fêmei din satul acesta?

— Ba știi; asta înse nu mă póte împedeca, că și de aici înainte se te iubesc, nu, nu. Căutând înapoi se vadă de nu o mai aude cineva, continuă: mai murivoi decăt se nu fiu a ta.

— Tu uiți că ești măritată.

„Ce-a fost verde s'a uscat

Ce-a fost dulce s'a mîncat.“

— Nu s'a nici uscat, nici nu s'a mîncat. Ca se știi îți mai spun odată, că de cât se nu fiu a ta, mai bine se umblu neună în lume.

— Eu nu vreau se aștept mórtea lui Petru. Putem se murim noi înainte lui. Cautăți tu de grijile tale, eu de a mele. Tu ești aședată, mă voiu aședa și eu când va vrea D-zeu sfântul.

— Se mergem — duse ea.

— Se — duse el.

— Vină dar.

— Unde?

— La noi.

— Aceea nu o fac. Până aci n'am nimicît pacea și liniștea casei nimênui și nici de acum nu o voiu face.

— Trebuie se vii, duse ea, căci eu în scurtă vreme vreau se fiu a ta, și a ta voiu și fi.

— Nu te înțeleg, și nici că vreau dóră a te pricepe. Indestulesee-te cu sórtea. Cinstesce pe Petru, că 'ți-e bărbat, eu nu-ți stau în cale, nici nu te gândi la mine, căci de unde nu D-zeu te va pedepsi pentru necredința ta... Nópte bună!

— Nu vrei se vii cu mine?

— Nu; eu mă duc la casa părinților mei. La casă albă fără trebă n'am ce căuta. Du-te și tu acasă, ai grijă de tóte, ca pe când ți-a veni bărbatu se le afle pe tóte în rînd și se te laude. Nópte bună!

— Trandafir, fie-ți milă de mine și mă ascultă.

— Nu pot, nu vreau, nu mă duc.

Nu?

— Nu, respunse el hotărit și pleacă.

— Las, că venivei tu, dar atunci la mine vei și rămânea...

* * *

Trandafir îndată ce s'a despărțit de Samfira în cotul uliței, încunjură orî-ce întălnire cu ea. Petru deși îl știa acasă, neavînd ce bănuî își căuta de grijele lui.

Samfira dîua-nóptea își sfărma creerul cu un cuget păcătós. Ea cu tot prețul voia se fie a lui Trandafir.

— Venit'ai babo?

— Venit draga babei.

— Adusu-mi-ai ce mi-ai făgăduit?

— Adus puica babei, Aci-s. Na. Sarea acésta i-o dă în rachiu, iar cu buruiana asta îl freacă la inimă, când vei vedea că cade jos, n'avea nici o frică că te mântuesci de el... Samfira scóse dintr'o pungă 5 fl. și-i dete babei care era țigancă bătrână și vestită în ale fermecătoriei și-n ale facerei de réu.

Țiganca ceru încă făină, elisă, carne de porc și unsóre. Samfira îi dete de tóte, iar țiganca mulțămită cu isprava din dîua aceea se duse în treaba ei.

* * *

Era pe la sfîrșitul tórnei.

Precum omul care trage de mórte din ce în e resuflă mai greu și din clipită în clipită își perde tot mai mult din putere și viață, astfel tórna arborii se scutură de frumoșa lor podóca de frunze, cari risipite zac pe marginile drumurilor.

Printre crengile pleșuvite, pe cari stăteau vre-o câteva vrabii ursuze sufla un vînt sleios, care prevestea apropierea iernei.

Cine a murit óre se întrebau ómenii pe ulițe, auđînd clopo-tele dela biserică.

— Petru bogătoiul, duse copilul crâsnicului.

— Ómenii se uitară uni la alții dîcînd: parecă la mijloc trebuie se fie ceva lucru réu.

Încă în dîua aceea l'au vedut cu toții venind dela pădure cu trei care de lemne. N'a știut nime de ce mórte a murit, numai muierea lui și Sanda, țiganca din capătul satului.

Pe coștiugul lui tras de patru orî cu parastase în corne se bocea văduva lui Samfira. La mulți le era milă de ea, căci rămasă așa de tinără fără bărbat.

După bobotéză la o săptămână a fost nunta lui Trandafir. Ce cugetați pe cine a luat? Pe cea mai sêracă fată din sat, pe Firuța porcariului.

Samfirei de supêrare și necaz, că n'a isbutit se fie a lui, îi rătăciseră mințile...

Cu pêrul despletit și lăsat pe spate, ou hainele pe ea sfășiate în țanduri și cu un cuțit mare la mână, alerga din uliță în uliță răcnînd: pe Petru l'am omorit cu venin, pe el îl voiu tăia bucă-țele mărunțele.

Nime nu știa cu cine are necaz. Femeile și eopiî fugeau din calea ei.

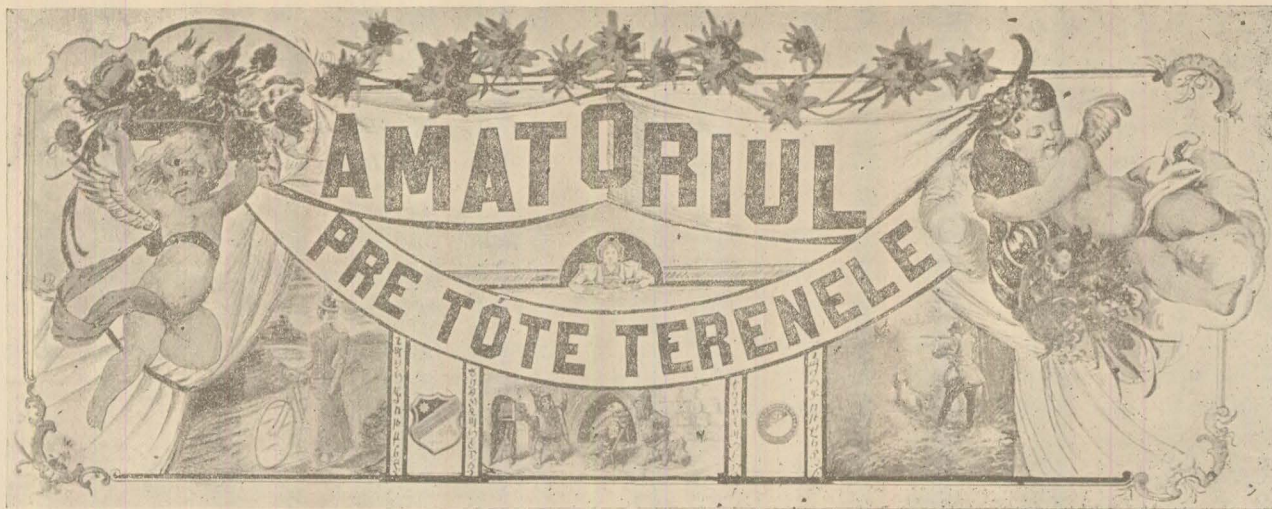
Când ómenii auđiră că și-a omorit bărbatul o blêstămau, eu unul mi-am făcut de 3 orî cruce și-am dîs: bată-le vina lor femei rele din lume, spre multe fapte rele mai pot fi gata.

Trandafir când auđi ce-i cu Samfira, duse supêrat: pentru pécatele părinților de multe orî cad jertfe înșiși fiilor.

A grăit adevêrul.

Antoni Pop.

Zinnografare.

Nu pot decât se laud intenția on. Redacțiunii, când noue „amatorilor“ ne dau loc în colonele prețuitei sale Reviste și încă în secție separată.

Cetind în numărul ultim articolul despre Gratomanie, permitem a da publicității o ocupație încâtva homogenă, dar nu cu sticlă ci cu table de cusitoriu (Zinn, ón.)

Și eu am învățat-o dela un prietin al meu, carele pe calea ce o se-o descriu mai la vale și-a făcut tăiere și discuți decorative în adevăr admirabile.

Procedura e ușoră, rezultatul frapant.

Ne alegem modelul și ne alegem discul, ce voim a-l lucra.

Prima condițiune pentru bine reeșita încercăeei e, ca discul de cusitor se-l eurățim bine, adecă astfel, ca nici o materie unsurosă, murdărie, etc. se nu se afe pe densusul. Acésta o facem mai întâiu cu apă caldă, apoi îl ștergem bine și-l spălăm de nou în modul următor:

Luăm o soluțiune slabă de Aezkali, cu acésta udăm puțină cretă pulverisată și cu o cârpă de pânză curățim discul frecându-l bine.

După ce l'am curățit e strict oprit a-l atinge cu mâna pe partea, care voim a o grava.

Desemnăm apoi *cu cerusa*, sau copiăm prin un șablon străpuns cu ajutorul pravului de grafit, desenul (dar la nici un cas nu cu hârtie uleiósă cum e d. e. indigo etc.) și acele părți, cari voim se rămână *ridicate* le ungem cu asphalt-lack.

După acésta pregătim fluiditatea de gravat mestecând la olaltă următoarele ingrediente:

Salpetru	1 parte.
Chlorid de fer	2 „
Apă	2 „

Acésta fluiditate o turnăm pe fața discului și o lăsăm se infuindeze după cât voim de mult. Apoi spălăm bine cu apă și uscăm cu o cârpă uscată de pânză.

După ce cu oleu de terpentin am depărtat stratul de asphalt-lack vom vedea, că desenul e ridicat și interspațiurile sunt mai cufundate și de colóre negrișoră.

Efectul e admirabil; esecutarea foarte ușoră.

Acésta procedură se pôte aplica nu numai la discuți de cusitoriu, ci și la nickel și aramă galbină.

Săteanul.

Cronica.

Frunze de vie otrăvite. Când s'a ivit în Transilvania „peronospora„ și s'a început stropirea viei cu soluțiune de cupru, ziarele adeseori vestiau, că ici colo ómenii mâncând din struguri s'au bolnăvit. Ba s'au întimplat și ceasuri de mórte și medicii au constatat, că mórtea a provenit din inveninare, iar aceasta din prea multă stropire a viței cu numita soluțiune. Acum însă după ce practica a 'nvățat pe muncitori la folosirea rațională a soluțiunii, iar pe consumatori 'i au îndemnat nevoea să spele strugurii înainte de mâncare, nu se prea ivesc asemenea casuri. În Austria medicii au arătat publicului, că frunzele de vie, pentru care mai ales se face stropirea, sunt veninóse, și deci să se ferească a cumpăra unt și alte bucate învelite în frunze de vie; iar autoritățile politice numai de cât au dat ordin aspru contra folosirii frunzelor. Nu e bine deci a folosi frunzele de vie, nici pentru om, nici pentru animale. Unii dau vacilor să le mănânce, prin aceasta strică și sănătatea vacii și a laptelui ei. Cine le folosește, are să le spele întâiu frunza cât se pôte de bine, ca nu cumva să rămăe otravă pe ele, cum a pătît o servitoare, care le-a clătărit numai așa în fugă- apoi le-a pus în vasul cu castraveți, inveninându'i pe toți din vas.

Sir Iohn Tenniel a deschis la Londra o expozițiune a ultimelor sale desemnuri. Cele o sută șeaze-zeci și unul de desemnuri cari compun expozițiunea formează o istorie inapreciabilă a evenimentelor întimplate în Europa după 1895. Iubitorii de artă vor putea să compare operele umoristice de acum ale lui Tenniel cu cele de acum cinci ani, când marele artist avea deja șeapte-zeci și cinci de ani. Pe ici pe colo se vede câte o slăbiciune față cu operele de altă dată, dar în desemnurile cele mai recente, mai cu seamă cele despre Transvaal se pare că a găsit vigórea din tinerețe. Dacă Sir Iohn Tenniel fusese atins de ceea ce Carlyle numește sentimentalismul morbid al virstei, desemnurile de acum arată din nou pe maestrul stăpin pe voința calmă de a vedea lucrurile fără patimă, sub aspectul lor adevărat și sub aspectul lor umoristic. Operele sale sunt amintiri memorabile lipsite de prejudecata marilor evenimente cari au impresionat opinia publică. E vorba ca statul englez să cumpere câte-va pentru unele din museele sale. Ceea-ce e regretabil e că restul se va perde în mânilor colecționatorilor.

Cununii. D-l *Ioan Pop*, absolvent de teologie, originar din Șieu-Cristur, și d-șóra *Ludovica Morariu* din Chiraleș, se vor cununa în 12 August n. e. în biserica română gr. cat. din Chiraleș.

— D-l *Romul Barbu*, teolog abs., orig. din Păgida, se va cununa în 5 August n. e. cu d-șóra *Eugenia Bereș* din Ciuchic.

Adunarea societății pentru fond de teatru român s'a ținut în 22 I. e. în Abrud, sub presiunea D-lui redactor Iosif Vulcân. Avem seire că adunarea a fost prea bine cercetată și a isprăvit lucruri bune sporind frumos și în avere. Iară comitetul și oșpetii au fost îmbrățișați cu o ospitalitate și însuflețire cum numai la Români din acei munți ai țării se pôte afla.

Juriul internațional al expoziției universale din Paris se compune din 2.500 de persoane împărțite în 121 de clase. Dintre membrii 60 la sută sunt Francezi, ceialaltii reprezintă diferite state participante. Operațiunile juriului controlate de juriul superior, care este mai mult restrâns, se vor termina la 2 (15) Septemvrie.

Inteligența română din Ragla (comitatul Bistrița-Năsăud va arangia Duminecă la 12 August st. n. 1900 în Pavilion o petrecere de vară împreună cu un Concert, care se va executa de „Corul plugarilor români din Șoimuș,” sub conducerea dirigintelui său d-l Basiliu Baci; precum și mai multe producțiuni declamatorice-teatrale, cu cari se vor produce mai mulți Domni și Domnișore.

Prețul intrării: de persoană 2 corone, în familie 1 cor. 20 fil. Suprasolvirile maritimose se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale diaristică. Inceputul la 3 ore p. m. Venitul curat este destinat spre formarea unui fond pentru edificarea școlei conf. din loc, precum și pentru parțiala achitare a speselor de edificare a pavilionului.

Pentru comitetul aranjator: *Teodor Șimon*, președinte; *Teodor Adace*, v.-președinte; *Ioan Pecurariu*, secretar; *Dr. Nestor cassar*; *Teodor Roman*, controlor.

În paușă se vor juca „Bătuta,” „Călușerul” și „Romanul.” Prea stimații participanți sunt avisați la proviziunea proprie. De beuturi bune și cu prețuri moderate se va îngriji comitetul.

Regele Italiei ucis. Când a plecat în trăsură cu adjutantul său la o producțiune de gimnaști — Regele Umberto al Italiei a fost împușcat de anarchistul Angello Bressi. Ucigașul a tras de trei-ori asupra regelui și a treia oară l'a nimerit la inimă, lăsându-l mort pe loc. — Ucigașul a fost prins.

ILUSTRĂȚIUNILE NOSTRE.

Prima ilustrațiune de pe pag. I. ne înfățișează pe curăjosul domnitr de odinioară a Moldovei, numit *Ioan Vodă cel cumplit.*

Acesta a domnit pela anii 1572—1574.

În scurta sa domnie a purtat crunte răsbóie în potruva Turcilor și Tătarilor, ce năvăliră în țara sa.

S'a luptat cu mult eroism, dar în fine curăjosul Domn fu ucis mișelesc în tabera turcescă la anul 1574.

A doua ilustrațiune ne presentă o frumoșă priveliște de pe o câmpie întinsă, unde economii în zăduful veri sunt ocupați cu *uscatul și căratul fânului*, (pag. 62.)

Iar a treia ilustrațiune ne înfățișează *diploma expoziției universale dela Paris din anul 1900*, desemnată de Camillo Boignard, (pag. 65.)

Gâcitură de șach.

De Valeriu Vêrv.

A se deslega după săritura calului.

					tai-	*Ași							
			e-	cânt	chin	vrea	Și	vrea.					
			ce-i	nic	po-	lor	și	fe-					
	tot	sie	în	du-	să	dor	Ași	chiar	me-	Și-a			
	rul	re-	i-	cră-	mi-	ce-i	ri-	ce-	le	vie-			
	A	Și	de	re-	vut	la-	ți-	Și-a	bit	le			
L.	ama-	sub	să	mi-	ni-	iu-	tul	a-	ci-	le	mor,	ța	di-
ste-	mor,	E-	mor,	bit	meu	Și-a	când	su-	sdro-	Ce-am	le	ite	să
tot	să	vor	lor	poi	team	fle-	mult	te	chi-	Și	mor,	Și-a	mea
	le,	să	mor.	is					să	tie	nu-	mor	
	Și	trist	Și-a						să	poi	pus-		

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui G. N. în S. Piesa teatrală „Caprițul” am primit-o, dar e scrisă atât de turcesce, încât nu știu ce-om putea face cu ea.

Trebuia mai întâiu purisată și apoi trimisă înece, cu atât mai vêrtos că vin îneinte și numiri franceze greu de descifrat.

Diți că se merg la Jabenita... am fost și puteam se te cercetez numai nu am știut că ești atât de adrope, dacă timpul și împrejurările imi vor concede, voiui mai cerceta acesta scaldă de care am lipsă — cât mai curund — atunci voiui veni și la d-ta. *Salutare.*

D-lui Ananie H. Soreanu în Bucuresci. Biografia primim cu plăcere spre publicare, dar însoțite de ilustrațiunii.

Exemplare complete din „Revista Ilustrată” de pe anul al doilea nu mai avem, tôte s'au epuisat, de pe anul prim inse vè putem trimite.

D-lui Aurel în N. Poesiile „Cătră Maria,” „In dorii de di,” „Te-ai dus de mult,” „Versuri,” „In albumul ei” și „Îți mai aduci aminte” le-am primit și se vor publica pe rând.

D-lui I. M. în Z. Noi am publica-o cu plăcere, dar e prea lungă de tot, scriene ceva articii mai scurți, cu deosebire din literatura populară.

Numêrul acesta și cei următori se vor trimite numai acelora ce și-a achitat plățirea abonamentului.

PRIMA TIPOGRAFIA I. MÂNEASCĂ

NORD-OSTUL ROMÂNIEI

Comandele se execută prompt și cu acuratețea.

Prin acésta fac cunoscut onoratului public, cumcă am înființat în Șoimuș (comitatul Bistrița-Năsăud) *un stabiliment tipografic* provădut cu cele mai bune *mijloce tehnice*, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre executare :

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ

Cărți și broșuri,

Foi periodice,

Bilete de logodnă,

Invitări la nuntă,

ANUNȚURI,

Registre,
BILANȚURI,

Compturi,
PREȚURI-CURENTE

Cuverte,

Bilete de înmormântare,
CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU, Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
(Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei
„Revista Ilustrată“
în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
se află de vânzare :

Cum se fotografăm? — — — —	cor. 1.—
Oglinda inimei poezii de G. Bugnariu —	„ —.50
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția de salon — — — — —	„ 10.—
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția porală — — — — —	„ 5.—
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 semes- trul I, elegant compactată — — —	„ 3.—

Portretul metropolitului Șuluțiu pe carton de lucș — — — — —	cor. —.40
Portretul lui George Barițiu pe car- ton de lucș — — — — —	„ —.20
Castelul Peleș tablou pe hârtie de lucș	„ —.30
Novele și schițe de I. P. Reteganul —	„ —.70

Toți acei, cari comandă **tóte opurile de mai sus de-odată**, capătă un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.